

Examen VWO

2021

tijdvak 3
woensdag 7 juli
13.00 -16.30 uur

oud programma

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 28 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 63 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Op de creditzijde van de balans van Brink nv komen per 31 december 2017 onder andere de volgende posten voor:

getallen in euro's		
6% Preferent aandelenvermogen		500.000
Aandelenvermogen	4.000.000	
Aandelen in portefeuille	<u>40.000</u>	
		3.960.000
Agioreserve		2.500.000
Algemene reserve		1.750.000
Herwaarderingsreserve		750.000
Winstsaldo 2017 voor belasting		1.000.000

De nominale waarde van een aandeel Brink is € 10.

Ten aanzien van de winstverdeling 2017 is gegeven:

- De vennootschapsbelasting is 20% over de eerste € 200.000 winst. Over het meerdere van de winst moet 25% worden betaald.
- De houders van de 6% preferente aandelen ontvangen hun dividend in contanten.
- Het beschikbare dividendpercentage voor de houders van de gewone aandelen is 10%. Dit beschikbare dividend is voor de helft in contanten en voor de helft in aandelen.
- De dividendbelasting is 15%.
- Het restant van de winst wordt gereserveerd.

- 2p 1 Wat kan voor een aandeelhouder het voordeel zijn van het bezit van 6% preferente aandelen boven het bezit van gewone aandelen? Motiveer het antwoord.
- 3p 2 Bereken het bedrag dat van de winst over 2017 wordt gereserveerd door Brink.
- 2p 3 Bereken het bedrag aan cashdividend over 2017 dat een houder van een gewoon aandeel Brink per aandeel op zijn bankrekening moet worden bijgeschreven.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 en 2.

Bij deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

In het Groothandelsgebouw in Rotterdam kunnen bedrijven kantoor- en winkelruimten huren. De verhuurder en tevens eigenaar van het Groothandelsgebouw is Leenders nv.

Bij een naamloze vennootschap zijn de aandelen aan toonder.

- 1p 4 Noem een verschil in procedure bij de verkoop van een aandeel van een nv vergeleken met de verkoop van een aandeel van een bv.

Van Leenders zijn in informatiebron 1 de balansen per 31 december 2017 en 31 december 2016 opgenomen en in informatiebron 2 zijn de resultatenrekening over 2016 en de gedeeltelijk ingevulde resultatenrekening over 2017 met een toelichting opgenomen.

Gebruik bij de beantwoording van vraag 5 tot en met 10 de informatiebronnen 1 en/of 2.

- 2p 5 Bereken het bedrag waarmee de Herwaarderingsreserve op 31 december 2017 is veranderd ten opzichte van 31 december 2016. Geef aan of er sprake is van een stijging of daling.

- 5p 6 Bereken het resultaat over 2017.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag volledig in. Rond af op duizendtallen.

Zowel de aandeelhouders als de kredietverstrekkers van Leenders maken zich zorgen over de cijfers zoals die blijken uit de financiële overzichten.

De aandeelhouders

De aandeelhouders van Leenders zijn bezorgd over de relatief grote daling van het resultaat per aandeel in 2017 ten opzichte van 2016 en de hierdoor ontstane daling van het dividend per aandeel.

- 2p 7 Bereken de procentuele daling van het resultaat per aandeel van 2017 ten opzichte van 2016.

De kredietverstrekkers

De kredietverstrekkers maken zich op hun beurt zorgen over de solvabiliteit en de liquiditeit van Leenders.

De solvabiliteit wordt berekend door de verhouding tussen het vreemd vermogen en het totale vermogen. De kredietverstrekkers eisen een solvabiliteit van maximaal 0,5.

De liquiditeit wordt berekend aan de hand van de current ratio (de verhouding tussen enerzijds de vlottende en liquide activa en anderzijds het kort vreemd vermogen). De kredietverstrekkers hanteren hierbij een ondergrens van 1,5.

- 2p 8 Toon door middel van een berekening aan of de solvabiliteit op 31 december 2017 aan de maximumeis van de kredietverstrekkers voldoet.
- 2p 9 Toon door middel van een berekening aan of de current ratio op 31 december 2017 aan de ondergrens van de kredietverstrekkers voldoet.

De directie van Leenders zegt dat de ondergrens die de kredietverstrekkers hanteren bij Leenders voor de current ratio, te streng is. De directie zegt dit aan te kunnen tonen op basis van de balans per 31 december 2017.

- 2p 10 Leg uit met behulp van de balansposten waarom volgens de directie een lagere current ratio dan 1,5 voor Leenders niet tot liquiditeitsproblemen hoeft te leiden.

Plan voor 2018

Leenders wil zowel de aandeelhouders als de kredietverstrekkers meer tevreden gaan stellen. Daartoe heeft Leenders een plan opgesteld dat moet leiden tot een verhoging van het resultaat.

- 2p 11 Leg uit waarom door een stijging van het resultaat de solvabiliteit wordt verbeterd. Betrek in je antwoord zowel het tellereffect als het noemer-effect op de solvabiliteit.

Opgave 3

Simon Schilder is graffiti-artiest en heeft een eenmanszaak. Simon krijgt opdrachten van overheden en bedrijven om grote oppervlakten te voorzien van schilderingen.

De opdrachtgevers geven aan Simon hun wensen door. Vervolgens maakt Simon op basis van die wensen een offerte. Na goedkeuring van de offerte door de opdrachtgever bestelt hij alvast de spuitbussen die hij nodig heeft voor het ontwerp. Simon heeft daarnaast altijd een basisvoorraad spuitbussen, zodat hij bij kleine opdrachten niet hoeft te wachten totdat de spuitbussen ontvangen zijn.

- 2p 12 Is er bij Simon sprake van massaproductie of van stukproductie? Licht het antwoord toe.

In de betalingsvoorwaarden van Simon staat:

- Na acceptatie van de offerte betaalt de opdrachtgever direct de ene helft van het offertebedrag.
- Een maand na goedkeuring van de offerte wordt door de opdrachtgever de andere helft van het offertebedrag betaald.

- 1p 13 Leg uit waarom Simon een aanbetaling eist na goedkeuring van de offerte door de opdrachtgever.

Het tarief dat Simon rekent voor zijn opdrachten, is opgebouwd uit twee delen: een starttarief en een tarief per m².

oppervlakte	starttarief (€) ¹⁾	tarief per m ² (€) ¹⁾
0 tot 4 m ²	50	30
4 tot 10 m ²	75	28
10 tot 20 m ²	125	27
meer dan 20 m ²	240	26

noot 1 Deze tarieven zijn exclusief 21% btw.

De balans per 1 april 2017 van Simon Schilder ziet er als volgt uit:
(getallen x € 1)

debet		Balans Simon Schilder per 1 april 2017		credit	
Bestelbus	9.000,00	Eigen vermogen		6.720,33	
Voorraad spuitbussen	450,00	4% Bedrijfskrediet		4.000,00	
Debiteuren	847,00	Te betalen interest		146,67	
Liquide middelen	<u>570,00</u>				
	10.867,00			10.867,00	

Aanvullende gegevens:

- Alle spuitbussen hebben een inhoud van 500 milliliter (= 0,5 liter) verf.
- Met 1 liter verf kan een oppervlakte van 4 m² worden bespoten.
- De vaste inkoopprijs van een spuitbus is € 9 exclusief 21% btw.
- Op het bedrijfskrediet wordt jaarlijks op 30 april € 500 afgelost. Dan wordt tevens de interest over de afgelopen twaalf maanden betaald.
- Op de bestelbus wordt jaarlijks € 600 afgeschreven. Over delen van een jaar wordt naar evenredigheid afgeschreven.
- De bedrijfskosten, exclusief interestkosten en afschrijvingskosten, zijn 5% van de omzet exclusief btw.

In april 2017 heeft Simon van de volgende verzoeken tot opdrachten offertes gemaakt. Deze zijn allemaal goedgekeurd en de betalingen zijn conform de betalingsvoorwaarden gedaan.

datum goedkeuring	naam afnemer	ondergrond	oppervlakte
4 april 2017	dhr. G.O. West	buitenmuur steen	12 m ²
17 april 2017	mevr. I. Smit	binnenmuur gips	6 m ²
21 april 2017	Gemeente Horst	viaduct beton	24 m ²

- 3p **14** Bereken de totale ontvangsten van Simon in april 2017.
- 4p **15** Bereken de nettowinst van Simon over april 2017.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage horende bij deze vraag volledig in.

Opgave 4

De Guitige Genieters is een kookvereniging uit de regio Gelderland-Zuid.

Per 1 januari 2017 is gegeven:

- De vereniging telt 36 leden.
- 3 leden hebben de jaarcontributie over 2016 nog niet voldaan, maar doen dit in 2017.
- 7 leden hebben de jaarcontributie over 2017 al voldaan in 2016.

Vanaf 2017 geldt een ledenstop. De jaarcontributie is € 325 per persoon.

Daarnaast is het overzicht van ontvangsten en uitgaven van De Guitige Genieters in 2017 bekend.

Overzicht van Ontvangsten en Uitgaven 2017 (getallen x € 1)

Ontvangsten		Uitgaven	
Jaarcontributie	11.050	Afdracht Kook College	14.925
Workshopbedragen leden	<u>5.220</u>	Saldo	<u>1.345</u>
	16.270		16.270

- 3p 16 Bereken hoeveel leden op 31 december 2017 de jaarcontributie over 2018 al vooruitbetaald hebben.

Een keer per maand komt de vereniging bijeen voor een kookworkshop bij Het Kook College in Wijchen. De vereniging betaalt hiervoor een afdracht aan Het Kook College. Deze afdracht bestaat uit twee delen:

- Per kookworkshop wordt een vast bedrag betaald van € 1.200.
- Per keer dat er meer dan 30 leden komen koken, wordt een vergoeding van € 35 per extra persoon betaald.

Per deelname aan een kookworkshop moet door een lid een extra workshopbedrag van € 15 betaald worden aan de vereniging. Een lid komt gemiddeld 10 keer per jaar bij een workshop.

Per 1 januari 2017 moet nog € 880 aan workshopbedragen worden ontvangen door de vereniging.

- 2p 17 Bereken het bedrag dat de vereniging per 31 december 2017 aan workshopbedragen nog te vorderen heeft.

Vaststelling jaarcontributie 2018

De voorzitter van De Guitige Genieters signaleert op 31 december 2017 voor het vijfde opeenvolgende jaar een groeiend positief saldo op de staat van baten en lasten. Hij stelt voor om voortaan te begroten op een positief saldo van € 500, dat vervolgens wordt gedoneerd aan het Diabetesfonds. Het workshopbedrag van € 15 zal gelijk blijven, maar de jaarcontributie kan worden verlaagd.

Voor het jaar 2018 verwacht hij een gelijk ledenaantal als in 2017 en de volgende maandelijkse opkomsten tijdens de kookworkshops:

- januari tot en met april: 32 leden
- mei tot en met september: 29 leden
- oktober tot en met december: 33 leden

3p **18** Bereken het bedrag van de jaarcontributie over 2018 per lid dat de voorzitter op de algemene ledenvergadering zal voorstellen.

Opgave 5

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 3 en 4.

Zaaier nv is een groothandel in paracetamol. Zaaier koopt merkloze paracetamol bij een fabriek in India in. In die fabriek wordt de paracetamol als huismerk van drogisterijen verpakt in doosjes.

Zaaier verkoopt deze doosjes alleen binnen Nederland. De verkoopprijs per 1.000 doosjes waarmee Zaaier aan drogisterijen levert, wordt als volgt voorcalculatorisch bepaald:

inkooprij in India	€ 562,50	per 1.000 doosjes
transport en overige (variabele) kosten	44%	van de inkooprij
nettowinstmarge Zaaier	10%	van de verkoopprij

In 2016 worden in Nederland 25 miljoen doosjes paracetamol verkocht. Daarvan levert Zaaier 15%. De gerealiseerde inkooprij, variabele kosten en nettowinstmarge zijn gelijk aan de voorgedeculeerde gegevens.

- 4p **19** Bereken de gerealiseerde nettowinst van Zaaier over 2016.

Eind 2016 heeft de directie van Zaaier een strategisch plan opgesteld om de paracetamol vanaf 1 januari 2017 zelf in Nederland te gaan produceren (*zie informatiebron 3*).

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Zaaier is bereid akkoord te gaan, maar stelt wel een voorwaarde:

“Binnen drie jaar nadat de productie in Nederland op 1 januari 2017 van start is gegaan, dus uiterlijk eind 2019, moet de winst over 2019 hoger zijn dan bij voortgezette inkoop in India.”

Zaaier zal alleen op bestelling van afnemers gaan produceren, dus de verwachte afzet in een jaar is ook de verwachte productie.

- 1p **20** Bereken de productieomvang die de directie in 2019 verwacht te behalen.

Zaaier kan per 1 januari 2017 in een te huren gebouw in Nederland beginnen met de productie. Hierin plaatst het bedrijf een te kopen productielijn (*zie informatiebron 4*).

- 2p **21** Bereken de verwachte jaarlijkse totale constante kosten als gevolg van huur van het gebouw en de investeringen in en de financiering van de productielijn.

De verkoopprijs van een doosje paracetamol in 2017 blijft gelijk aan die in 2016. In 2017 zullen de variabele kosten € 616 per 1.000 doosjes zijn.

Voor een productieomvang van 0 tot 8 miljoen doosjes heeft de directie alle noodzakelijke gegevens die nodig zijn voor de vaststelling van:

- a de totale dekkingsbijdrage bij productie in India
- b de totale dekkingsbijdrage bij productie in Nederland
- c de totale constante kosten bij productie in Nederland

- 2p **22** Teken de lijnen van b en c met vermelding van de bijbehorende letter in de grafiek van de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort.
- 2p **23** Bereken vanaf welke afzet de verwachte winsten bij productie in Nederland groter zijn dan bij inkoop in India.
- 2p **24** Geef in de grafiek op de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort, op de verticale as de beide in vraag 23 genoemde winsten aan.
- 2p **25** Toon aan of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Zaaier akkoord zal gaan met het strategisch plan van de directie. Motiveer het antwoord.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 6

In deze opgave blijven de belastingen en de inkoopkosten buiten beschouwing.

Mazout bv handelt uitsluitend in zonnebloemolie. Elke eerste dag van de maand koopt Mazout zonnebloemolie in. Deze wordt direct ontvangen. Gedurende de maand wordt de zonnebloemolie verkocht en afgeleverd aan bedrijven.

De bij Mazout aanwezige voorraad op 30 september 2016 is 6.000 ton met een inkoopprijs van € 420 per ton.

In het vierde kwartaal van 2016 vinden de volgende in- en verkopen plaats.

	inkopen per eerste van de maand	inkoopprijs per ton	verkopen	verkoopprijs per ton
oktober 2016	12.000 ton	€ 390	11.000 ton	€ 460
november 2016	18.000 ton	€ 350	22.000 ton	€ 440
december 2016	29.000 ton	€ 300	23.000 ton	€ 420

Mazout houdt de voorraadadministratie bij volgens het lifo-systeem.

- 2p **26** Bereken de brutowinst van Mazout over het vierde kwartaal van 2016.

Op 31 december 2016 schakelt Mazout over op een voorraadadministratie met een systeem met een vaste verrekenprijs van € 250 per ton voor 2017.

- 1p **27** Geef een argument voor de omschakeling door Mazout van het lifo-systeem naar het vvp-systeem.

De omschakeling heeft gevolgen voor de boekwaarde van de aanwezige voorraad op 31 december 2016.

De boekwaarde van de aanwezige voorraad op 31 december 2016 wordt bovendien eenmalig aangepast aan de vvp van € 250 per ton.

- 2p **28** Bereken de waardeverandering van de voorraad op 31 december 2016. Geef aan of dit een stijging of een daling betreft.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.